

Zpráva o plnění Konceptce péče o ohrožené děti na území hlavního města Prahy

Zastupitelstvo HMP schválilo usnesením č. 28/26 ze dne 18.6.2009 Konceptci péče o ohrožené děti na území hlavního města Prahy (dále jen „Konceptce“). Hlavním záměrem Konceptce byla modernizace náhradní rodinné výchovy, která koresponduje s běžným rodinným životem dětí, a zletilým klientům napomáhá se vstupem do samostatného života. Konceptčním cílem bylo postupně pokrýt chybějící kapacity dětských domovů na území hl. m. Prahy při realizaci konceptce metodiky péče o ohrožené děti jako prevence umístování dětí do zařízení pro výkon ústavní výchovy.

Stanovení koncepčních cílů a opatření předcházela analýza stávajících kapacit jednotlivých zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy na území hl. m. Prahy a jejich porovnání s potřebnými kapacitami, tj. kapacitami, které by umožnily v souladu se zákonem č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, umisťovat děti poblíž původní rodiny (v tomto případě děti s trvalým pobytem na území hl. m. Prahy do pražských dětských domovů). Zjištění prokázala, že na základě soudních rozhodnutí bylo do dětských domovů mimo hl. m. Prahu umisťováno přibližně 100 dětí ročně.

Důsledkem zhoršené dostupnosti dětského domova z místa původního bydliště dítěte je ztížená komunikace mezi dítětem a rodinou s možností negativního dopadu na rodinné vazby.

Stanovená opatření pro zajištění dostatečných kapacit dětských domovů zřizovaných hl. m. Prahou:

- zajištění dostatečného počtu velkých bytů (4+1, 5+1) v běžné občanské zástavbě pro další rodinné skupiny, jež by tvořily detašovaná pracoviště dětských domovů (projekt „Mít kde být“);
- zajištění dostatečného počtu startovacích malometrážních bytů v běžné občanské zástavbě pro dospělé klienty dětských domovů, kteří se soustavně připravují na budoucí povolání (projekt „Start bez rodiny“).

Dětské domovy zřizované hl. m. Prahou:

- Dětský domov a Školní jídelna, Praha 9 - Klánovice, Smržovská 77
- Dětský domov a Školní jídelna, Praha 9 - Dolní Počernice, Národních hrdinů 1

V souladu s Konceptcí byly dětským domovům – příspěvkovým organizacím zřizovaným hl. m. Prahou přidělovány byty pro rodinné skupiny a startovací byty pro zletilé klienty. **Do roku 2012 mělo být v běžné občanské zástavbě zřízeno 11 samostatných bytů pro rodinné skupiny** (přibližně 75 dětí) **a 10 malých startovacích bytů** (10 dospělých klientů). Vytipování vhodných bytů probíhalo ve spolupráci odboru školství, mládeže a sportu s odborem evidence, správy a využití majetku MHMP. Na vybavení malometrážního bytu poskytovalo hl. m. Praha ze svého rozpočtu jednorázově 150 tis. Kč, na vybavení bytu pro rodinku 300 tis. Kč. Provozní prostředky dostávají dětské domovy pouze na byty pro rodinné skupiny.

Plnění opatření stanovených v Koncepci – předání bytů dětským domovům

byt	2009		2010		2011		2012		Celkové plnění 2009-12
	koncepce	plnění	koncepce	plnění	koncepce	plnění	koncepce	plnění	
byty pro rodinné skupiny (6-8 dětí)	2	2	4	2	3	0	2	1	-6
startovací byty pro zletilé klienty	2	2	4	0	2	4	2	2	-2
celkem	4	4	8	2	5	4	4	3	-8

Za období čtyř let (stanovená doba realizace Koncepce) bylo dětským domovům přiděleno pouze 5 bytů pro rodinné skupiny a 8 startovacích bytů. Disproporce mezi naplánovaným počtem přidělených bytů a skutečností byla způsobena především nižšími reálnými potřebami dětských domovů, které neměly dostatečný počet dětí připravených k životu v rodině mimo zařízení. Realizace byla zpomalena i z důvodu obtížného získávání vhodných velkých bytů splňujících hygienické podmínky dané vyhláškou č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění vyhlášky č. 343/2009 Sb. Situaci v současné době ztěžuje i privatizace bytových domů ve vlastnictví hl. m. Prahy v předem vytipovaných vhodných lokalitách. *V důsledku připravované privatizace nemají dětské domovy prodloužené smlouvy na byty v ulici Anderleho, Bojčenkova a Nevanova.*

Finanční zabezpečení:

Vybavení bytů (jednorázově):

– velký byt: 300 tis. Kč

– malý byt: 150 tis. Kč

K 31.12.2012 celkem:

2,7 mil. Kč

Provoz velkých bytů pro rodinky:

- předpokládané náklady na provoz 1 bytu činily v roce 2009 cca 200 tis. Kč/rok
- od roku 2011 byly provozní prostředky hrazeny ve výši skutečných nákladů (provoz 1 bytu pro rodinku cca 350 - 400 tis. Kč/rok – nájem, služby)

Byty pro rodinné skupiny přidělené dětským domovům v období 2009 - 2012

Adresa	Nájemce	Rok přidělení bytu	Určení bytu
Bryksova 756, Praha 14 - Černý Most	Dětský domov a Školní jídelna, Praha 9 - Dolní Počernice, Národních hrdinů 1	2009	rodinka
Bobkova 731, Praha 14 - Černý Most	Dětský domov a Školní jídelna, Praha 9 - Dolní Počernice, Národních hrdinů 1	2009	rodinka
Anderleho 841, Praha 14 - Černý Most	Dětský domov a Školní jídelna, Praha 9 - Dolní Počernice, Národních hrdinů 1	2010	rodinka
Bojčenkova 1094, Praha 14 - Černý Most	Dětský domov a Školní jídelna, Praha 9 - Klánovice, Smržovská 77	2010	rodinka
Bryksova 750, Praha 14 - Černý Most	Dětský domov a Školní jídelna, Praha 9 - Dolní Počernice, Národních hrdinů 1	2012	rodinka

Dosavadní zkušenosti se životem dětí a mladistvých v bytech mimo zařízení dětského domova hodnotí ředitelé obou příspěvkových organizací velice pozitivně. Již první zkušenosti potvrdily zlepšení vztahů mezi dětmi v **rodinných skupinách** (6 – 8 dětí) a posílení rodinného charakteru skupin, snížil se i počet výchovných problémů. Děti v prostředí občanské zástavby lépe poznávají, jak funguje běžná rodina a domácnost, přirozeněji se začleňují do společnosti.

Kapacita dětského domova v Dolních Počernicích se v průběhu let 2009 až 2012 zvýšila o 23 lůžek.

Startovací byty pro zletilé klienty dětských domovů přidělené v období 2009 - 2012

Adresa	Nájemce	Rok přidělení bytu	Určení bytu
Nevanova 9, Praha 17 - Řepy	Dětský domov a Školní jídelna, Praha 9 - Dolní Počernice, Národních hrdinů 1	2009	startovací
Slánská 20, Praha 17 - Řepy	Dětský domov a Školní jídelna, Praha 9 - Dolní Počernice, Národních hrdinů 1	2009	startovací
Slánská 1678, Praha 17 - Řepy	Dětský domov a Školní jídelna, Praha 9 - Dolní Počernice, Národních hrdinů 1	2011	startovací
Slánská 1678, Praha 17 - Řepy	Dětský domov a Školní jídelna, Praha 9 - Dolní Počernice, Národních hrdinů 1	2011	startovací
Bobkova 665, Praha 14 - Černý Most	Dětský domov a Školní jídelna, Praha 9 - Dolní Počernice, Národních hrdinů 1	2011	startovací
Veronské nám. 597, Praha 15	Dětský domov a Školní jídelna, Praha 9 - Klánovice, Smržovská 77	2011	startovací
Střížkovská 434, Praha 8	Dětský domov a Školní jídelna, Praha 9 - Dolní Počernice, Národních hrdinů 1	2012	startovací
Olštýnská 733, Praha 8	Dětský domov a Školní jídelna, Praha 9 - Klánovice, Smržovská 77	2012	startovací

Pro zletilé klienty dětských domovů jsou určeny **startovací malometrážní byty**. Dospělým klientům je tímto opatřením poskytnuta pomoc při jejich osamostatňování a rozvoji soběstačnosti v době studia na střední škole nebo vysoké škole, příp. v době získávání prvních pracovních zkušeností po ukončení výkonu ústavní výchovy. Díky možnosti samostatně bydlet a hospodařit, dochází k postupné integraci z dětského domova do samostatného života, vlastní orientaci klienta v osobním i občanském životě.

Náhradní rodinná péče v hl. m. Praze – pěstounská péče, adopce

Všechny formy ústavní péče by měly být nejzazším alternativním a především dočasným řešením pro ohrožené děti, které musí být z vlastní rodiny odebrány. Klíčovým nástrojem je prevence a účinné ozdravení rodiny a dále podpora pěstounské péče a adopce. V tabulce je uveden počet dětí, které se v hl. m. Praze podařilo umístit do náhradních rodin.

Statistika náhradní rodinné péče v hl. m. Praze – pěstounské péče a adopce

Rok	Počet dětí předaných k adopci				Počet dětí předaných do pěstounské péče	Počet nových žádostí o adopci	Počet nových žádostí o pěstounskou péči
	celkem	z toho ve věku 0-3 roky	z toho ve věku 3-6 let	starší			
2009	64	49	10	5	13	121	7
2010	80	74	5	1	12	88	3
2011	46	46	0	0	15	108	12
2012	53	48	5	0	26	98	16

V roce 2012 byl nastaven **nový koncept přípravy pro pěstouny** a osoby v evidenci (pěstounská péče na přechodnou dobu). V současné době je 8 rodin zařazeno na pěstounskou péči na přechodnou dobu, dalších 6 pěstounů tohoto typu svoji přípravu dokončuje.

- **Odborné akce a semináře** – odbor zdravotnictví, sociální péče a prevence MHMP pořádal pro pěstouny i adoptivní rodiče dvakrát do roka setkání spojené s odborným

poradenstvím. Prostřednictvím přednášek o sociálně-právních aspektech náhradní rodinné péče v přípravných kurzech zaměřených na adopci je snaha získávat žadatele pro pěstounskou péči či žadatele přístupné oběma variantám náhradní rodinné péče. Dítě, které se dlouhodobě uvolňuje pro osvojení (např. v důsledku nečinnosti soudu) se tak může umístit do pěstounské péče s výhledem na osvojení a nemusí čekat v ústavní péči nebo měnit výchovné prostředí (pěstouni na přechodnou dobu).

- **Prohloubení spolupráce s nestátními neziskovými organizacemi** – odbor zdravotnictví, sociální péče a prevence MHMP spolupracuje s řadou nestátních organizací, které poskytují služby pro pěstouny, zejména v oblasti poradenství a doprovázení. Rovněž Rodinné centrum Zdeňka Matějčka fungující při Dětském centru Paprsek, příspěvkové organizaci zřizované hl. m. Prahou, se významně podílí na službách spojených s péčí o ohrožené děti.
- **Propagace pěstounské péče** – ve věci propagace pěstounské péče proběhla řada setkání zástupců odboru zdravotnictví, sociální péče a prevence MHMP s organizacemi, které se propagaci intenzivně věnovaly. Účelem bylo předcházet chybám a neúčelně vynaloženým finančním prostředkům. Obě strany došly ke společnému závěru, že masová propagace jen velmi málo přispívá k nárůstu zájemců o tento druh náhradní rodinné péče. Situace se může měnit pozvolna s tím, jak se budou zlepšovat podmínky pro výkon pěstounské péče a také socioekonomická situace ve společnosti. Nelze však připustit, aby tento náročný úkol přilákal zájemce motivované pouze výdělkem.

Závěr:

Při vyhodnocení koncepčních cílů a nastavených opatření lze jednoznačně konstatovat, že v Koncepci byl nastaven správný směr. Přínos při začleňování dětí umístěných do zařízení ústavní výchovy mezi děti a dospělou populaci žijící v běžném prostředí je prokazatelný.

Rok 2012 přinesl v oblasti náhradní rodinné výchovy množství legislativních změn a další navazující změny jsou připravovány. Odbor školství, mládeže a sportu MHMP ve shodě s řediteli dětských domovů zřizovaných hl. m. Prahou, navrhuje vyčkat na stabilizaci zahájených legislativních změn, které preferují preventivní opatření při výchově ohrožených dětí, sanaci rodiny, profesionální pěstounskou péči apod. V průběhu roku 2013 odbor školství, mládeže a sportu MHMP ve spolupráci s dalšími odborníky v oblasti péče o ohrožené děti a ve spolupráci s odborem zdravotnictví, sociální péče a prevence MHMP začne pracovat na koncepčním dokumentu pro následující období.

Dne 17. 4. 2013 byl slavnostně otevřen nový byt pro rodinnou skupinu šesti dětí na adrese Bryksova 750, Praha 14 – Černý Most.